

В. М. Івахненко, професор кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ТА ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Розвиток будь-якої науки зумовлює поступове накопичення нових знань і залучення більш досконалого методологічного інструментарію, що створює додаткові можливості для подальшого дослідження відповідних об'єктів матеріального світу. Зміни у змісті науки є також наслідком нових завдань, які постають перед окремими науками і навчальними курсами.

Не минули трансформаційні процеси і курсу «Аналіз господарської діяльності», який тривалий час використовувався в першу чергу для оцінки діяльності підприємств на підставі їх власних інформаційних джерел. При цьому головними критеріями при оцінці була розгалужена система поточних планових показників. Звісно, наразі наголос при оцінці господарських процесів прийшлося змістити на інші показники, посилити роль аналізу в прийнятті управлінських рішень, в тому числі стратегічного характеру. Аналітики все ширше приймають участь у комплексних дослідженнях фінансових, маркетингових та інших спрямувань, тобто у наявності розширення кола об'єктів економічного аналізу.

Разом з тим проблема оцінювання діяльності підприємств в сучасних ринкових умовах все ще залишається актуальною, оскільки кінцеві результати їх роботи та навколишнє середовище характеризуються багатьма показниками. А вони по-різному сприймаються і зважуються. Тому визначити чітко загальну оцінку діяльності підприємства, його невикористані можливості не завжди просто.

Розкладання багатогранної діяльності підприємства на окремі напрями, виробничі стадії та події робить аналітичний процес більш ґрунтовним і цілеспрямованим. Це створює можливість диференційовано і об'єктивно оцінити

всі компоненти діяльності, сформулювати зважену комплексну оцінку підсумків роботи будь-якого суб'єкта господарювання.

В сучасних підручниках інколи стверджують, що курс економічного аналізу став займати провідне місце серед спеціальних дисциплін внаслідок тієї ролі, яку він відіграє в управлінні. Але будь-яке управління складається з двох етапів. На першому на підставі відповідної інформації та її аналітичного опрацювання оцінюють стан і динаміку того чи іншого процесу; на другому,

якщо аналітик визначить необхідність втручання у процес і, навіть, запропонує свої рекомендації, може прийматися відповідне управлінське рішення. Отже знову спочатку традиційне аналітичне оцінювання ситуації!

Поділ фінансово-господарської діяльності на окремі стадії, процеси, події зумовлює прискорений розвиток нового напрямку — ситуаційного аналізу. При вивченні виробничих ситуацій в даному курсі здавна застосовують комплексний підхід, проводять розглядання всіх можливих варіантів впливу факторів, резервів виробництва та прогнозування розвитку подій. В цьому багато спільного з МКС (метод кейс-стаді). З метою різнопланового дослідження будь-якої ситуації, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків і внутрішніх протиріч слід змінити деякі акценти: поступово переходити від аналізу даних звітних форм підприємства до інших інформаційних джерел, доповнювати наступні види аналізу методичними прийомами технічного (біржового) та стратегічного, ширше застосовувати вивчення процесів в динаміці.

Поряд з деякою трансформацією лекційного курсу даної навчальної дисципліни ще більше змін вимагає проведення практичних занять. Перебудова їх повинна включати такі напрями:

- ✓ Основні вихідні дані для більшості задач, які є в існуючих посібниках для аудиторної роботи, слід доповнити інформацією за минулі роки (місяці, даними щодо інших аналогічних подій тощо. Це дозволить робити висновки не лише про теперішній стан ситуації, але й прослідкувати можливий розвиток явища у часі та за інших обставин.

- ✓ При вирішенні задач слід передбачати і такі випадки, коли відсутня однозначна відповідь. Адже на практиці, як правило, параметри процесів змінюються в межах певного інтервалу значень і лише штучно, спрощуючи ситуацію, аналітик передбачає один чіткий заключний результат. Методично буде вірно, якщо розумно поєднувати в навчанні спрощенні і більш ускладнені (варіантні) ситуації.

- ✓ Будь-яка виробнича подія може мати певну вірогідність розвитку, що зумовлюється внутрішню суперечністю діючих сил та навколишніх обставин. Отже в учбові завдання бажано закласти відповідні умови, а також такі показники, що створюють проблемність і, навіть, конфлікт інтересів учасників подій. Звісно, це має бути добре продумані неузгодженості вихідних даних, щоб це не виглядало потім як прикра помилка укладача посібника.

- ✓ В задачниках з прикладних економічних дисциплін досить часто передбачається трудовімістке заповнення даними таблиць та

виконання численних розрахунків абсолютних відхилень, підсумків та різних відсотків. Більшість цих рутинних можна уникнути, якщо наводити готові для аналізу таблиці і безпосереднє починати аналітичний процес з того, чим звичайно за браком часу поспіхом завершують.

✓ Стосовно виконаної поза аудиторної роботи студент має звітувати переважно письмовими висновками і бажано з ілюстраціями у вигляді комп'ютерної графіки.

Література

1. *Василенко В. О., Шостка В. І.* Ситуаційний менеджмент: Навч. посіб. — К.: ЦИЛ, 2003. — 284 с.
2. *Попов В. М.* и др. Ситуационный анализ бизнеса и практика принятия решений. — М.: Кнорус, 2001. — 384 с.
3. *Сурмин Ю. П.* Ситуационный анализ или анатомия кейс-метода. — К.: Центр инноваций, 2002. — 286 с.

С. В. Калабухова, канд. екон. наук, доцент,
заст. зав. кафедри обліку в кредитних і бюджетних
установах та економічного аналізу,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ БІЗНЕС–СЕРЕДОВИЩА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

*In this work characterized software products targeted at solving
problem intellectual analysis information.*

Сучасний бізнес є настільки багатогранним, що кількість чинників, котрі потенційно спричиняють вплив на те або інше управлінське рішення, можуть обчислюватися десятками, адже конкуренція посилюється кожного дня, життєвий цикл товарів коротшає, переваги клієнтів змінюються все швидше. Певна річ, що для розвитку сучасного бізнесу необхідно максимально динамічно реагувати на неспинне змінювання бізнес-оточення, враховувати тонкі, а часом важковловимі закономірності розвитку подій.

Слід підкреслити, що в інформаційній системі сучасного підприємства накопичуються значні обсяги різних відомостей, які користувачі інформації можуть аналізувати за допомогою різних класичних аналітичних інструментів, вбудованих в пакети існуючих прикладних програм. Серед найбільш розповсюджених аналі-